

TEHNIKA- ÜLIIKOOL

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Esmaspäev
13 (1506)
8. juuni 1998
Hind 1 kr

80. aastapäev: mis valmis, mis teoksil?

2. juunil toimus järjekordne 80. aastapäeva toimikonna koosolek. Juhatas esimees Jüri Tanner.

27. augusti pikniku alatoimikonna esimees Sirje Jaanisoo andis ülevaate Tehnikaülikooli oma rahvast hõlmavast põhiüritusest - piknikust Glehni pargis. Ettevalmistustööd on enamvähem lõpukorral. Ülikooli poolt serveeritakse joogid-söögid, tantsida saab koos Kuljusega, muusikat teeb puhkpilliorkester. Muidugi töötavad tasulised müügikohad.

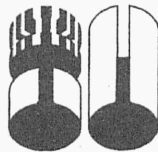
31. augusti immatrikuleerimisaktus on vaatamata ümmargusele järjekorranumbri- rile tavapärastel pidulik ja erilist pühendumist aastapäevatoimikonnalt ei nõua.

16. septembril toimub teaduskondade päev ja selle korraldamise initsiatiiv tulebki teaduskondadest. Humanitaarteaduskond organiseerib samal ajal oma väikese teaduskonverentsi ning neile anti loomulikult luba siduda see 80. aastapäeva tähistavate üritustega.

17. septembri hommikul kell 11 avatakse TTÜ teadussaavutuste näitus. Näituse alatoimikond töötab teadustalituse juhataja Kii- ra Parre eestvõttel. Prorektor Rein Küttner tuletas meelde, et lisaks teaduskondade stendidele tuleks lisada veel kolm TTÜ ajalugu kajastavat ja kolm ülikooli tänapäeva iseloomustavat stendi. Ajaloo-osa on juba ette valmistanud Vahur Mägi, üldtutvustava osa korraldamise lubasid enda peale võtta aastapäevatoimikonnna sekretär Helgi Arumaa ja õppeosakonna juhataja Jaan Võrk. Näituse üldkujundajaks on lubanud hakata tunnustatud ja nimekas disainer Marju Liigand, kes töötab koos oma maja kunstniku Feliks Sarvega. Uute stendide lõplik sisu, paigutus ja kujundus jäid eslotsa lahtiseks.

Pikemalt arutleti mõistete logo ja süm-boolika üle. Siinkohal sekkus rektor Olav

TALLINNA TEHNIKAÜLIIKOOL

Aarna ja selgitas lühidalt, et üks asi on logo, mis võib olla igal asutusel või firmal. Kuid konkreetseks ürituseks võib välja töötada vastava sümboolika, mis on ainulaadne ja iseloomulik ainult sellele ettevõt- misele. Nii tuleb suhtuda ka 80. aastapäeva sümboolikasse ja seda ei pea kinnitama ülikooli nõukogu, vaid piisab vastava üri- tuse organiseerivast toimikonnast. (Vaata juuresolevat embleemi!) Feliks Sarv täp- sustas oma töö sihte ja valmimiskäiku, kui ta 80. aastapäeva sümboolikat kavandas.

Helgi Arumaa küsis, kas näituse kataloog tuleb? J. Tanner arvas, et selline väljaanne oleks väga vajalik, kuna sinna saaks sisse panna firmade reklaame, mis toetaksid rah- haliselt aastapäevaüritusi. Rein Küttner, aga ka trükiste toimikonna esimees Väino Ra- jangu arvasid, et ühelt poolt on asi hiljaks jäänud, teisalt aga on hilissügisel nagunii valmimas teadussaavutuste ülevaated teaduskondades eraldi, ning kui need kokku kõita, saakski TTÜd tervikuna iseloomustava kogumiku. Kas sinna ka rek- laami läheb, jäi esotsa lahtiseks. Kindel on aga, et suurt näituse kataloogi ei tule.

Järgneb 2. lk

Esimene miljon Arengufondi!

Kolmapäeval, 10. juunil kell 12 toimub nõukogu saalis kahele tele- kommunikatsioonifirmale SONERA OY (Soome) ja TELIA AB (Rootsi) ausponsori kuldplaadi üleandmine.

SONERA OY esindajana tuleb kuld- plaati vastu võtma firma viitsepresident Juhani Vienola ning TELIA ABd esin- dab Mart Nurk, firma Balti regiooni juhataja.

Ausponsori kuldplaadi annavad üle Tehnikaülikooli rektor Olav Aarna, TTÜ Arengufondi nõukogu esimees Toomas Luman ja aseesimees Toomas Sõ- mera.

Miks need kuulsad Skandinaavia tele- kommunikatsioonifirmad on otsustanud investeerida Eesti tehnikaharidusse?

Telia ja Sonera sponseerivad TTÜ Arengufondi ühe miljoni krooniga, ai- tamaks kaasa TTÜ arengule, sealhul- gas info- ja telekommunikatsiooni tehnoloogia alase koolituse ning teaduse- ja arendustegevuse eden- damisele. Tallinna Tehnikaülikool on ainus kõrgkool Eestis, kes valmistab Euroopas aktsepteeritaval tasemel ette info- ja telekommunikatsiooni tehnoloogia insenere.

Nii Sonera OY kui Telia AB on Eesti Telekom partnerfirmad, kes on Eesti telekommunikatsioonisüsteemi suurin- vestorid ja kes investeerivad Eestis märkimis- väärseid summasid Eesti kaugside ja kohaliku side arendamiseks.

Praegu on TTÜ-l kokku 9 ausponsorit.

TTÜ pressitalitus

Inimõigused puudutavad meid kõiki

Enamasti usume end teadvat, mida tähendab mõiste *inimõigused*. Loomulikult saame aru ka sellest, mida peetakse silmas inimõiguste rikkumise all. See kõik on väga ilus, kuid tegelikkuses on meie teadmised üsna ahtakesed.

Oma sõnadele kaalu andmiseks küsin: mitut ÜRO Inimõiguste Ülddeklaratsiooni artiklit te peast teate? Ja nüüd vaadake järgi, kui palju neid seal tegelikult on. Olen veendunud, et suure osa lugejate jaoks on see arv üllatuslikult suur. Paratamatult tekib küsimus, millest seal küll kirjutatakse...

Kuigi Eestitki on mitmeid kordi süüdistatud inimõiguste rikkumises, on probleem ise noortest suure kaarega mööda läinud. Hoolimata sellest, et tegelikult on inimõiguste probleem mitte ainult lokaalse, vaid ka globaalse tähtsusega. Tunnistagem endale — kui vähe või palju me siis inimõigustest õige teame? Kas peaksime üldse rohkem teadma? Paarist gümnaasiumis läbitud tunnist peaks ju ometigi piisama...!

Reaalses elus puutume iga päev kokku inimõiguste rikkumisega. Kui ei ole ohvriks meie ise, siis on seda kindlasti keegi meie tuttavatest.

Probleemi teadvustamiseks ongi kümnekond aktiivset noorteorganisatsiooni AIESEC liiget otsustanud korraldada rahvusvahelise projekti

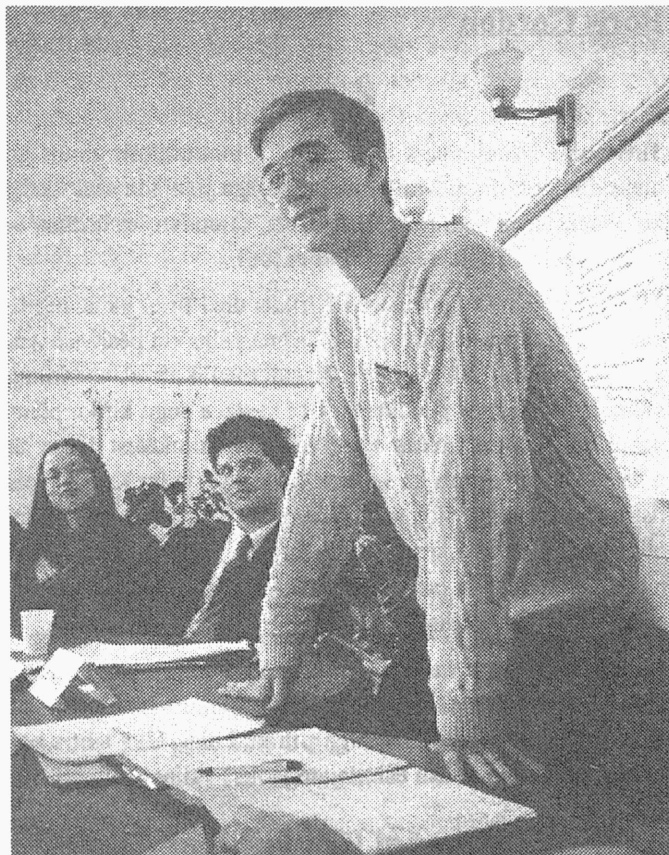
Tallinna ÜRO Noorte Foorum.

Projekt on mõeldud ÜRO Inimõiguste Ülddeklaratsiooni 50. aastapäevaks ning käsitletavate teemade kolmnurk on: inimõigused, vaimne ning füüsiline vägivald ja nende kajastamine massimeedias.

Projekt tervikuna on jagatud kaheks etapiks. Mai keskpaigas on alanud internetifoorum, mille eesmärgiks on delegaatide ettevalmistus konverentsiks. Koos delegaatidega toimub diskussioon, mis peaks välja selgitama põhjused, miks inimõiguste kaitse ja järgimine on jäänud tahaplaanile. Internetifoorum kestab kuni rahvusvahelise konverentsini, mis toimub augusti lõpus Tallinnas. Viie päeva jooksul peetakse hetkeolukorda tutvustavaid loenguid, kus osalevad eri riikide lektorid, samuti on ette nähtud erinevaid töid gruppides.

Nii internetifoorumile kui konverentsile püütakse kaasata erinevate maade lektoreid ning inimõiguste alal töötavaid professionaale, kes hakkavad ka edasist tööd koordineerima. Projekti sihtgrupp on kõikide kõrgkoolide tudengid üle maakera, kes on huvitatud ühiskonnas toimuvatest protsessidest ja nende mõjutamisest. Kuna korraldajad on ka ise üliõpilased, siis kujunevad nii internetifoorum kui konverents noortepäraseks. Üks eesmärk on arendada noortes läbirääkimis- ja diplomaatilisi oskusi, samuti laiendada nende silmaringi.

Projekti kaasabil loodetakse tõsta ühiskonna teadlikkust inimõiguste valdkonnas. Juba probleemi sügav tead-

vustamine on edasiliikumise tunnus ja alus. Projekti korraldajad ei suuda maailma kohe paremaks muuta. See pole eesmärk. Kui kõik konverentsile kutsutavat 100 delegaati probleemi üle tõsiselt pead murravad ning hiljem kodus sellest ka oma kahele heale sõbrale räägivad, siis on meil kokku juba 300 probleemiteadlikku inimest üle terve maa. Ja kui kellelgi neist delegaatidest tekib soov selles vallas midagi korda saata, siis võib ju pidada seda maailma parimaks muutumise alguseks. Päevaga ei muutu midagi, aga ehk on siis järeltulevatel põlvdel turvalisem elada. Seega, mõtelgem koos inimõigustele, teadvustagem sellega kaasnevaid kohustusi, ärgem laskem endi ja teiste õigusi rikkuda, ainult nii saame ka ise anda oma panuse maailma edasisse arengusse.

Fotol: Riia Ülikooli tudeng Renars Dukats 1997. aasta mais toimunud analoogsel ÜRO simulatsioonil Jarmalas andmas ülevaadet Armeenia sotsiaalse eraldatuse probleemidest. Foto **Aivar Hannolainen**

Kätlin Köverik

projektijuht

Inimõiguste Konverents

<http://www.ciesin.ee/undp/forum>

tel (22) 452 645

Iisraeli haridussüsteem

Boris Gordon

2. osa

Tutvumine vanalinnaga ei piirdunud loomulikult ainult giidiekskursioonidega. Mulle meeldis väga jalutada seal üksi ja ka öösiti, vaatamata rangele keelule. (Loodan, et ürituse organisatsioonid TTÜ lehte eriti tihti ei loe).

Mul õnnestus olla Jumalahaua Kirikus ühel öisel jumalateenistusel, mil teenistuse läbivijaid oli sama palju kui pealtvaatajaid, kumbagi umbes 30. Samal ajal sai rahulikult selle kirikuga tutvuda. Muuhulgas puudutasin läbi vastava augu kiriku põrandas Kolgata mäe külma kivi, mis on inimkätest lausa ära poleeritud; sain astuda ka sellesse koopasse, kuhu Kristus peale ristilt mahavõtmist viidi; sain katsuda nn "Maailma naba", mis oli nabakujuline kivi keset kiriku üht saali; ja üldse sai natukene rahulikult mõelda ja oma sisetundeid kuulata — seda see koht soodustas kuidagi eriliselt.

Eks Jeruusalemma vanalinnas on peale ülalkirjeldatu hulgem teisigi vaatamisväärsusi, ja ega Jeruusalemm ka ainult selle osaga piirdu, mis asub müüriaga piiratud alal. Üks tähtis paik (jällegi kõigi kolme usu esindajate jaoks) väljaspool müüri on

Ölimägi (Oliivimägi)

Ristiusu esindajad teavad Oliivimäe lõunapoolset osa Getsemani aia nime all. Just selles aias pidas Kristus tihti oma jutlusi ja just selles aias ta vahistati. Siinsed ülivanad oliivipuud võiksid paljustki jutustada. Siin nägin üht huvitavat nähtust, mis juhtub oliivipuudega: vana puu tüvi ei kao ärasuremise järel kuhugi (ei kuku ümber, ei mädane ära). Ta lihtsalt kaotab oksad ja jääb oma kohale. Oliivipuutüvi, mis on lähimõeldult suurem kui mõne riigi kuulsad jämedad tammed, on tihti seest täiesti õõnes ja läbi kasvanud uute noorte (umbes 100aastaste) puudega. Just nende najal ta püsti seisabki. Eks inimestel ole sellest nii mõndagi õppida.

Oliivimäe tipus asub Õigeusu (veneusu) klooster, mille torni kutsutakse "Vene küünal", kus üheks nunnaks on eestlanna Õde Ksenia (ta elas enne sõda Tapal ja kolis tüdrukuna koos vanematega sõja ajal Austraaliasse, kust 7 aastat tagasi peale mehe surma lahkus siia kloostrisse). Mul oli võimalik temaga pikalt vestelda — kloostrist ja elust üldse — tänu tema Tapaegse koolivenna protektsioonile. Klooster on Kreeka (mitte Moskva) alluvuses ja seal kuuleb kõikvõimalikke keeli. Tänu temale nüüd siis ka eesti keelt.

Mäe tipult on tehtud ka eelmises lehes ilmunud foto. Ja just fotol näha olnud juudikalmistu legendi järgi tõusevad sinna maetud üles, kui messias sellele kohale läheneb ja kõik nad endaga kaasa Jeruusalemma viib. Eks see vist ole peapõhjus, miks kõik nii kangesti tahavad just sellele kalmistule maetud saada.

Linna uues osas

on: Knesset oma tagasihoidliku hoonega, Yad Vashem (mälestuspark Teises Maailmasõjas hukkunud juutidele ja allee juute päästnud teiste rahvuste esindajatele, kus Oskar Schindleri ja Raoul Wallenbergi nimede kõrval on ka Uku Masingu nimi); Marc Chagall'i jooniste järgi tehtud vitraazhid meditsiinikeskuses Hadassah jne, jne, jne. Loomulikult ei jõua siin kirjutada kõigist Jeruusalemma vaatamisväärsustest. Ehk ainult paar sõna veel

Jeruusalemma lumest.

See on üks suur haruldus, ilmudes umbes kord 5 aasta jooksul. Ühel hommikul ärkame ja näeme, et kõik on lumes, umbes 10cm kiht! Loengud jäeti loomulikult sel päeval ära, kuna ükski lektor nangun poleks õigeks ajaks kohale jõudnud. See on riigi jaoks lausa katastroof: teedel ummikud, keegi ei oska lumega sõita... Arvestades veel rahva temperamenti, võib arvata, et selle päevaga tehakse tasa kõik näitajad plekimõlkide osas.

Kiirustasime vanalinna, et näha panoraami — Jeruusalemm lumes. Enne olin seda vaid piltidel näinud ja oli küllaltki raske ette kujutada, et niisugune vaatepilt tegelikkuses üldse võimalik on. Kogu Jeruusalemmas viibimise ajal oli sooja 15-20°C — jaanuarikuus!

Lumine vaade oli siiski võrratu. Lund jätkus kõigest pooleks päevaks, sest päike säras ja õhk oli ikka +15°C.

Umbes pool aega kuulasime loenguid ja külastasime "objekte" (vt ka 1. osa eelmises lehes)

teistes Iisraeli linnades,

tutvudes nii peaaegu kogu riigiga.

Keisaria — järjekordse Rooma keisri auks ehitatud linnkindlus; tänapäeval õigemini juba selle kindluse varemed. Selle linna juures nägi meie grupp esmakordselt Vahemere liivast rannikut ja siin sõitsime oma bussiga otse vee juurde välja. Kuna nii õhk kui ka vesi olid umbes 17°C, siis olin mina ainuke supleja. Ujumise pidulik esitlus toimus loomulikult kogu grupi hõisete saatel. Umbes, et "Mida sa sellelt baltlaselt siis ikka muud oodata võisid! Ega nemad soojemat merevett pole ju kunagi näinud." Arvestades, et 3/4 grupist pärines Kesk-Aasiast ja Kaukaasiast, siis võis neid hõiskeid muidugi mõista ja ma neile ka andestasin.

"Akko,

Akko, homme sõidame kuulsasse Akko'sse". Otsisin oma lupjunud mälusopist kõik, mis vähegi oli, kuid see nimetus ei

ja muud muljed

kutsunud minus esile mingeid emotsioone. Samas oli piinlik teistele oma harimatust näidata, olin ikkagi 11 riigi esindajate hulgas ainus Baltikumist. Kohapeal, kui nägin postkaarti linna ingliskeelse nimetusega ja kuulasin giidi, selgus, et Akko on kohalik nimi, mida muus maailmas tuntakse Akra nime all. (Lohutasin ennast sellega, et ega Münchenit ka igatüks Munci nime all ära ei tunne). Tegu on hästi säilinud keskaja kindlusega Vahemere rannikul Haifa lähedal. Ka see tuli keskkooli ajaloo tundidest meelde, et teda oli kunagi tulemusteta püüdnud vallutada Napoleon.

Karmiel

– täiesti uus pisike väga kena linn, mis ehitati viimase 20 aasta jooksul 1-2korruselistest majadest ja mille elanikest 65% moodustavad endisest NSVLst sisserännanud. Tänaval esinemise sageduse järgi on esikohal iseenesestmõista vene keel. See linn on hea näide võimalusest, kui hästi saab ehitada linna korraliku plaani järgi täiesti tühjale kohale.

Järv, millel on vähemalt kolm nimetust:

Kineret,

Genisaredi- või Tiveriadijärv (esimese all tuntud tänapäeval ja kahe viimase all Piiblis). Ainuke joogivee allikas kogu Iisraelis. Vett on nii palju, et teda koguni müüakse — Jordaaniale. Piibli järgi pidas Kristus just selle järve ümbruses oma põhilised jutlused. Terve rida Piiblis kirjeldatud sündmustest on jäädvustatud väikeste kirikute, kloostrite ja palvemajadega. Näiteks ühe kiriku põranda mosaiik kujutab endast kolme kala ja viit leiba, millega Kristus toitis ära suure rahvahulga. Kõrval asub restoran, kus “seda” kala saab ka proovida “Peetri kala” nime all. Paljud turistid on siinses restoranis saanud “selle” kalaga kõhu täis, ja loomulikult mitte üksnes kolmeka. Ta on väga maitsvalt ühes tükis küpsutatud ja tõepoolest nii suur, et otsad ulatavad üle taldriku ääre (või taldrik võiks siis suurem olla).

Jordani jõel

on märgitud koht, kus Ristija Johannes Kristust ristis. Siin on kõik mõeldud ja tehtud palverändurite ja turistide jaoks. Väga laiad betoontrepid viivad kaldalt otse vette. Vees on jällegi betoonist imelik konstruktsioon, mis meenutab paljusektsioonilist basseini, iga sektsioon eri sügavuses põranda ja vaheseintega. Riiete vahetamise kabiinid. Suveniiripoes müüakse valget linast õösärki meenutatavat spetsiaalset riietuseset (rinnal ilusasti tikitud ristimise stseen). Samas võib seda särki ka laenutada. Meie kokkuhoidlik endises N Liidus kasvanud grupp hakkas muidugi kohe arvutama, mitme laenutaja rahast saaks ühe sellise särki ära osta ja mitu korda järjest kasutada. Kuid pärast seda, kui püüti endale ette

kujutada, kuidas see särk tuleb märjana +10°C õhu ja +7°C vee juures selga tõmmata, siis kadus kõigil soov kuidagi kiiresti ära. Maksimum, mida osa rahvast julges peale pikki arutlusi ette võtta, oli trepi sellel astmel, mis oli 10 cm ulatuses vees, natukene üleskeeratud püksisäärtega ja paljajalu plätserdada. Veel müüdi (jällegi ristimise stseeniga) väikesi klaaspudelikesi, millega igatüks võis ise jõevett kaasa võtta. Meie hulgas leidis mõni ettenägelik tühja 2liitrise plasmast fantapudeliga, millest hiljem hotellis iga soovija võis püha vee endale kuhugi ümber kallata.

Enamus inimesi maailmas peab

Tel-Avivi

Iisraeli pealinnaks. Ka paljud riigid tunnistavad seda ametlikult. Enamiku riikide saatkonnad asuvad just seal (Jeruusalemmas paiknevad konsulaadid). Nii arvab enamused, kuid mitte kõik: Iisrael ise loeb oma pealinnaks Jeruusalemma. Seda tunnistab vaid USA, kes ainsana paigutas oma saatkonna Jeruusalemma (jättes Tel-Avivi vaid konsulaadi). Ärge te jumala eest tehke Iisraelis seda fopaad, et ütlete: “Teie pealinnas Tel-Avivis”. See on suurim solvang ja poliitiline viga.

Tel-Avivi peab nägema pimedas ja lennukist. See tulede meri annab unustamatu pildi. Õnneks lendavad kõik lennukid kõikidest Euroopa riikidest nii maandudes kui tõustes üle Tel-Avivi, ja kell kuus õhtul on juba kottpime. Seega minul vedas ja ma nägin vaimustavat vaadet tervelt kaks korda. Kui te seda olete näinud, siis pole teil päeval selles linnas suurt midagi teha. Mingeid positiivseid muljeid juurde ei tule. Väga suur linn, pilvelõhkujate ja muude meie sajandi linnadele omaste tunnustega, ei midagi erilist.

Eriline on temaga kokkukasvanud Jaffo – vana pisike linnake iidse ajalooaga. Ka teda on kunagi üritanud vallutada Napoleon, ja hakkama saanud. Sellest kõnelevad mitu tema sinises sõjaväemundris kuju, mis seisavad mitmel Jaffo tänaval (kui linna siseneda erinevatest suundadest). Nad kõrguvad otse tänavakividel (ilma postamendita, veidi mannekeene meenutades), kutsudes teid väljasirutatud käega linna sisenema. Väikelinnas on tõeliselt meeldiv jalutada (ka öösel, kuna ilusamad kohad on maitsekalt valgustatud). Kitsad kõverad tänavad, käsitööliste töökojad, uhked kunstisalongid, kunstnike majad, pisikesed hubased restoranid jne.

Surnumeri

on vaatamisväärsus omaette. Juba lähenemine talle tekitab väga imelikke tundeid. Maanteeäärsel postil on kilomeetrite

Iisraeli haridussüsteem ja muud muljed

asemel märgitud kõrgus merepinnast iga 100m kõrguse muutuse järel. Ja kui alguses on need numbrid positiivsed (+1700m, +1600m, +1000m, +100m), siis mõne aja pärast on 0 ja järve vahetus läheduses juba negatiivsed (-100m, -200m jne). Tekib kergelt kõhe tunne. Vaatad kogu aeg üles tee kõrval olevale mäele ja ootad, millal küll sealt ülevalt hakkab sulle vett kaela sadama (ikkagi -300m). Kahtlane tunne jätkub ka vees, kuid juba teisel põhjusel. Kõik me mäletame keskkoolist Archimedeese seadust ja seda, et Surnumere vesi sisaldab üle 30% soola, kuid kui vees olles sa ei suuda ujuda, kuna sul ei jätku jõudu, et teha ujumiseks vajalikke liigutusi, siis ei päästa ka teadmine, et siin on võimatu uppuda. Vesi oli sel päeval +27°C ja õhk +30°C (jaanuari lõpus!). Kogu grupp oli vees. Ühtegi veetaime, vetikat või muud elusolendit muidugi polnud, kaladest rääkimata! Surnumere vesi sisaldavat kogu Mendelejevi tabeli, pole ime, et ta on tooraineks kogu Iisraeli keemiatööstusele.

Ühel Surnumere kaldal, kõrgel mäetipul, asub kuulus kindlus

Masada,

kuhu tänapäeval saab vaid rippteel abil. Masada on juutide vaprase sümbol. Just selles kindluses lõpetasid 72. aastal oma elu enesetapuga üle 1000 inimese, et mitte alistuda roomlastele.

Siit sõitsime riigi lõunapoolsesse ossa, kus asub

kõrb.

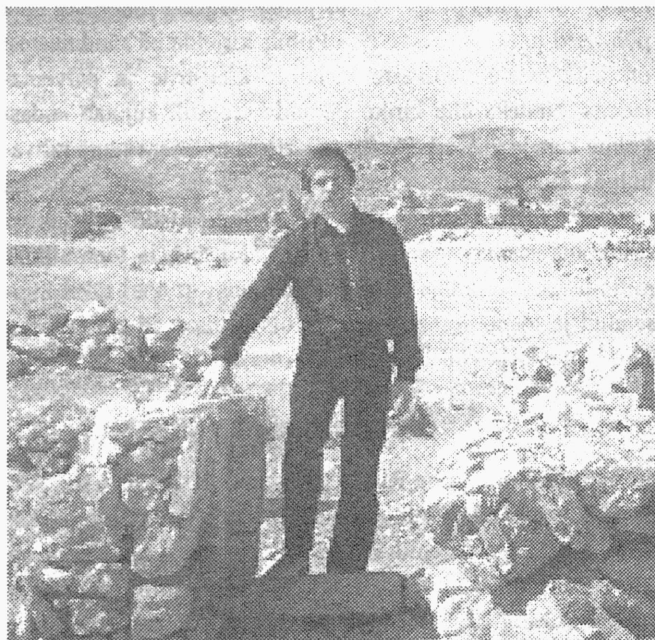
Iisraelis lükati pidevalt ümber mu väljakujunenud arusaamu erinevatest mõistetest. Seekord oli selleks mõiste "kõrb". Ma arvan, et kui meilt enamikult küsida, millega assotsieerub mõiste kõrb, siis vastus oleks: liiv ja palavus. Siinkohal aga ei pea paika kumbki: liiva pole üldse (vaid kivid), ja ka palavusest ei saa nagu rääkida - tegu oli kõige külmema kohaga kogu riigis (+7°C).

Iisraeli loodustingimustest räägitakse mõnikord anekdootlike lugusid. Nagu niisugune: siin võib pista mulda hõõveldatud kaika ja see hakkab õitsema. Kuid siiki, kui sõidad mõõda kõrbe ja võrdled sellega, mida nägid riigi põhjapoolses osas, alles siis taipad, millist vaeva sinne rahvas on näinud, et kõike olemasolevat saavutada. Ja veel milline rahvas: kokku

tulnud kõikvõimalikest riikidest, kõneleb kõikvõimalikke keeli peale riigikeele, milleks on heebrea keel. Kuid teiselt poolt on Iisrael ka ainus riik, kus töötab absorptsiooni ministereerium. Seega võimas aparaat, mis on ette nähtud inimeste sulatamiseks siinsesse ühiskonda (uustulnukate majutamine, keele õpetamine, töökohtade otsimine, laste ja vanurite eest hoolitsemine jne). See on arvatavasti ka ainus riik, kus lapsed õpetavad oma vanematele emakeelt (kuna nad õpivad selle ära vanematest märksa kiiremini).

Aga nüüd oleks vist ka viimane hetk minna üle pealkirjas lubatud Iisraeli haridussüsteemi juurde. Õnneks anti mulle selleks aega augusti lõpuni. Seniks kõigile ilusat suve!

Järgneb

Tunnistus sellest, et ma olen käinud Masada kindluses
III osa Boris Gordoni järjejutust ilmub sügissemestri esimeses lehes septembri alguses.

DEDICATE

15. maist käivitus Euroopa Liidu raamatukoguprogrammi "Telemaatika raamatukogudes" uus, 16 kuud kestev projekt DEDICATE (*Distance Education Information Courses through Networks*).

Projekti põhieesmärk on infokirjaoskuse efektiivse ja rentaabli kaugkoolituskursuse väljaarendamine. Esmajärjekorras on programm suunatud infotarbija koolitaja koolitamisele, tema professionaalsete oskuste täiendamisele infootsinguks võrgukeskkonnas, ent laieneb edaspidi lõppkasutajatele – teadlastele ja spetsialistidele.

Projektis kasutatakse peamiselt Chalmersi Tehnikaülikooli Raamatukogu poolt välja töötatud tehnikavaldkondi hõlmavat infootsiprogrammi *Into Info (EDUCATE)*, mille demoga võib iga huviline tutvuda aadressil

<http://educate.lib.chalmers.se/index.frame.html>.

Projektis osalevad Euroopa Liidu maadest Rootsi, Soome, Suurbritannia ning Kesk- ja Ida Euroopa maadest Eesti, Läti, Leedu, Poola ja Ungari tehnikaülikoolide raamatukogud. Eestist osaleb projektis TTÜ Raamatukogu. Projekti koordinaator ja juht on Chalmersi Tehnikaülikooli Raamatukogu.

Lisainformatsiooni saab projekti Webi leheküljelt:

<http://educate.lib.chalmers.se/DEDICATE/dedindex.html>

Gerda Koidla

Raamatukogu asedirektor

TOIMETUSE VABANDUSED!

● Eelmises lehes ajasid toimetajad ilusate ilmade tõttu segamini kaks meest: Herman Voldemar Reieri (isa) ja Alfred Reieri (poeg). Korp!Leola asutajaliige on loomulikult esimene.

● Eelmise lehe esiküljefoto allkiri on küll õige, kuid mitte vasakult, vaid paremalt lugedes

Kaitsejõudude alane teabepäev

13. mail korraldas korp! Vironia TTÜ-s teabepäeva kaitsejõudude teemal – selles osas, mis puudutab eriti meestudengeid.

Üllataval kombel ei olnud tudengite huvi vaatamata esinduslikele esinejatele väga suur.

Peaettekande tegi kaitseväe peastaabis ajateenijate väljaõppe eest vastutav kolonel Arvo Sirel. Härra kolonel rõhutas, et teenistus ei ole mitte aja teenimine, vaid pingeline väljaõpe, eriti tudengeile, kes võivad kaheksa kuuga saavutada reservohvitseri auastme.

Leitnant Karl Ader, Kaitseliidu Nõmme malevkonna staabiülem rõhutas, et sarnaselt väljaõppekõikumustega on ka Kaitseliidus loodud selge ja kindel arusaamine, kuidas on korraldatud

väljaõpe, õppused ja vajadusel mobilisatsioon.

Kaitseliidu Tallinna maleva Akadeemilise malevkonnaga kutsus liituma reservlipnik Taago Väli, kelle sõnul on noore malevkonna potentsiaalsed liikmed ka TPÜ rektor ja osa sealseist õppejõududest.

Üksiku Vahipataljoni ülem kapten Riho Terras (korp! Sakala), kes äsja lõpetas tudengipõlve Müncheni sõjakoolis, kinnistas head muljet, mis kaitsejõududest jäi.

Kalev Kallemets

stud.ing.mech

Korp! Vironia

Ühest traditsioonilisest, aga eksitavast keemiaterminist

Keemias kutsutakse ühe ja sama molekulivalemiga, kuid erineva struktuuriga aineid isomeerideks (kreeka keeli *isos + meros*, s.o. *tehtud samadest osadest*). Nähtuse avastas J. Liebig 1823. Kujutised aatomite paigutusest ruumis tekkisid märksa hiljem).

Isomeere on üldjuhul kahte liiki, vastavalt sellele, kas isomeersete ainete molekulides on aatomid seotud erinevalt, näit atsetooni ja propanaali molekuliaes (mõlema aine molekulivalem on C_3H_6O) või on nad erinevalt paigutatud ruumis, näit R- ja S- piimhappe ja *cis-* ja *trans-*buteeni molekulides (molekulivalemiga vastavalt $C_3H_6O_3$ ja C_4H_8). Esimesi isomeere nimetakse inglise keeles *constitutional isomers*, mis otsetõlkes eesti keelde on "koostiseisomeerid" ja teisi *stereoisomers* - "stereoisomeerid" (ruumisomeerid). Sõna *constitution* on inglise keeles mitmetähenduslik, antud kontekstis tähendab ka koostist, siit ka muide *constituent* - koostisosa (mõnes teises kontekstis tähendab ta muuhulgas ka struktuuri). Neid nn "koostiseisomeere" on ajalooliselt mitmes keeles, näit saksa, vene ja ka eesti keeles hakatud nimetama struktuuriisomeerideks. Sisuliselt on see vää:

struktuur haarab ju nii aatomite teatud seostatust kui ka ruumilist paigutust.

Siit tuleneb allakirjutanu ettepanek võtta termini *constitutional isomer* eestikeelse vastena kasutusele termin "seoseisomeer", kuna nende isomeeride molekulides on aatomid seotud (ühendatud) erinevalt. See on mõnevõrra täpsem kui eelkasutatud "koostiseisomeer". Seega siis tuleks terminit "seoseisomeer" eelistada sisuliselt väärale terminile "struktuuriisomeer".

Alternatiivselt võimalik ja esmapilgul vastuvõetavam "sidemeisomeer" ei ole sisuliselt täpne: on ju eeltoodud näites propanaali ja atsetooni molekulides süsinik-hapnik (või ka süsinik-vesinik-sidemed) sarnased, aatomite seostatus aga erinev. Terminile "seostatus" vastab inglise keeles "connectivity", mis ei kattu terminitega *chemical bond* või *bonding*. Senikasutatava *constitutional formula* eestikeelne vaste oleks siis "tasapinnaline struktuurivalem", kujutamaks, millised aatomid on omavahel seotud (ühendatud). Termin "seosevalem" järele pole vast vajadust.

Emeriitprofessor Ülo Lille

keemia terminoloogiakomisjoni liige

Lühiteated

30. mail

ilmus Sõnumilehes ülikoolide jaoks oluline informatsioon pealkirja all "Linnavalitsus toetab sihtasutuse Tallinna Ülikoolid loomist". Tallinna linnavalitsus toetas 29. mail sihtasutuse Tallinna Ülikoolid loomist ning esitas sellekohase eelnõu volikogule kinnitamiseks. Eelnõu järgi asutavad sihtasutuse Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Pedagoogikaülikool, Eesti Muusikaakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Kõrgem Kommertsikool ning Tallinna Linnavalitsus.

3.-5. juunini

viibisid TTÜ-s Vilniuse, Kaunase ja Riia tehnikaülikoolide prorektorid ja rektorid ning esindajad Rootsi kõrgkoolidest. Toimus projektis BALTECH (University-Consortium in Science and Technology) osalevate partnerkõrgkoolide ja Balti Rektorite Konsortsiumi ühine korraline töökoosolek.

19. - 23. augustini

toimub Ahja Gümnaasiumis Baltimaade AIESECide kokkusaamine. Kokku tuleb ca 100 balti tudengit. Arutatakse, kuidas mõjutab Eesti astumine Euroopasse suhteid Balti vabariikide vahel ja ka AIESECis.

23. augustil

tulevad Eestisse kõikide AIESECi 87 riigi Rahvuskomiteede esindused, et lõplikult kooskõlastada Rootsis algava Ülemaailmse Kongressi päevakavad. Pärast seitsmepäevalist tööd suundutakse kongressi lõpetamisele Soome.

24. - 28. augustini

toimub Pirita hotellis Inimõiguste konverents. Osalevad tudengid Brasiiliast, Dominikaani Vabariigist, USAst, Ghanast, Indiast, Portugalist, Saksamaalt, Iirimaalt, Shveitsist, Poolast, Tšehhist, Lätist, Leedust, Eestist, Jugoslaaviast ja Sloveeniast. Konverents tähistab Inimõiguste Ülddeklaratsiooni 50. aastapäeva. Toetab ÜRO Arenguprogramm, korraldab AIESEC.

27. augustist 5. septembrini

toimub Rootsis ja Soomes AIESECi kõige aegade suurim Ülemaailmne Konverents, kus osaleb üle 1500 delegaadi 87-st riigist. Konverentsi teemaks on "Taking Responsibility", lisaks tegevliikmetele lõövad kaasa ka vilistlasliikmed, õppejõud ning rahvusvahelised firmad.

Kus on pildid näituselt?

28. aprillil avati Tehnikaülikooli peahoones kalligraafia- ja kunstistuudio GRAFEEM üldkompositsiooni kursuse näitus.

Nimeliselt olid välja pandud Ingrid Aarna, Helemall Piirfeldt'i ja Anu Tánava (vt ka fotot) tööd. Algul tekkis kõhklus, kas Tehnikaülikool on ikka õige koht sellise näituse korraldamiseks. Kardeti üliõpilaste ja õppejõudude huvi puudumist kunsti vastu. Ent selgus, et näituse ekspositsioon pakkus siiski erilist huvi. Nimelt kadusid seinalt üsna pea mõned väljapandud tööd. Kas oli tegemist kunstiarastajast kollektsionääri või kleptomaaniat põdeva kodanikuga, on tagantjärele raske kindlaks teha. Ent Tallinna Tehnikaülikoolile selline juhtum au ei tee. Tuleb väga tõsiselt arutada, kas edaspidi tasub selliseid üritusi Tehnikaülikoolis üldse korraldada.

Igal juhul said näituse korraldajad juurde uusi kogemusi. Kui varem tundus kummaline silt "palume eksponaate mitte puutuda", siis edaspidi tuleks lisada ka lause "palume eksponaate mitte kaasa viia". Mis puutub kadunud töödesse, siis välja olid valitud põhiliselt kõige tumedamad ja suuremad pildid. Sellist valikut on väga raske mõista. Arvatavasti hinnati väärtust paberi hulga ja selle katmiseks kulunud värvi koguse, mitte aga kunstilise taseme järgi.

26. mail otsustati tööd maha võtta, kuna poolik ekspositsioon ei mõjunud korrektselt. Kui kelleski tekkis seoses meie näitusega huvi ise pilte joonistada, mitte teiste omi pihta panna, siis võib võtta ühendust kalligraafia- ja kunstistuudioga Grafeem. tel 6 313 631.

Näituselt kadunud pildid võib stuudiosse tagastada.

Anu Tánava

TTÜ (TPI) 1983. aastast viiistlane

Fotol on näituse avamisel koos autoritega kunstimuuseumi tütrel kõrval seismas ka rahulolev isa, kes juhtumisi on TTÜ rektor Olav Aarna.

Järgmises lehes lõpetajate nimekiri!